Eduskunta,
hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle

JOUTSEON VASTAANOTTOKESKUKSEN LAUSUNTO ASIASSA HE 224/2018 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSTÄ MAAHANMUUTTOHALLINNOSSA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Maahanmuuttovirasto toimittaa seuraavan Joutsenon vastaanottokeskuksen asiantuntijalausunnon eduskunnan hallintovaliokunnalle:

Joutsenon vastaanottokeskus kiittää ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmästä vastaavana tahona eduskunnan hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Joutsenon vastaanottokeskus pitää henkilötietojen käsittelylle asetetut nykyvaatimukset täyttävän uuden lain säätämistä erittäin tärkeänä. Joutsenon vastaanottokeskus kiinnittää ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän näkökulmasta esitetyssä säännöskokonaisuudessa huomiota muutamaan seikkaan.

Tietotarpeista ja tiedonsaantioikeudesta poliisilta

Esitetyn lain henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa 12 §:n 1 momentilla säädettäisiin mm. Joutsenon vastaanottokeskuksen oikeudesta saada välttämättömät tiedot viranomaisilta ihmiskaupan uhrien auttamisen tarkoituksiin. Tiedonsaantioikeus olisi tällä esitetyllä säännöksellä rajattu tietoihin, joita Joutsenon vastaanottokeskus/ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä tarvitsee sen lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi. Lain kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (vastaanottolaki) 38 b §:n mukaan auttamistoimia järjestettäessä tulee ottaa huomioon sekä ihmiskaupan uhrin että auttamistoimia järjestävän henkilöstön turvallisuus ja lisäksi vastaanottolain 38 d §:n mukaan Joutsenon vastaanottokeskus toimii yhteistyössä poliisin kanssa uhrin suojeluun liittyvissä kysymyksissä. Joutsenon vastaanottokeskus tarvitsee siten sekä uhrin suojaaminen ja auttamistoimien järjestäminen että työturvallisuus huomioiden tietoja tai arvioita poliisilta siitä, kohdistuuko uhriin jonkun henkilön tai henkilöiden taholta turvallisuusuhkaa ja siitä kuinka vakavasta uhasta tai vaarallisista henkilöistä mahdollisesti on kysymys.

Kun tietoja ei välttämättä voida katsoa tarvittavan lakisääteisen tehtävän hoitamiseksi vaan ne mahdollistavat tehtävän hoitamisen turvallisesti, välttämättömyysoletus ei täyty eikä vastaanottokeskuksen/ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tiedonsaantioikeus näyttäisi mahtuvan esitetyn 12 §:n 1 momentin soveltamisalaan. Joutsenon vastaanottokeskus katsoo siksi, että esitettyyn 12 §:n 2 momenttiin tulisi lisätä erikseen kohta auttamisjärjestelmän oikeudesta saada poliisilta turvallisuusuhkien arviointiin liittyviä tietoja.

PL 10, 00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10, 00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

P.O. Box 10, 00086 Maahanmuuttovirasto, Finland
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

Vaihtoehtoehtoisesti vähintään hallituksen esityksen 12 §:n 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi tuoda esiin edellä kuvatun kaltaiset tietotarpeet ja varmistaa siten, että välttämättömyysoletus kattaa turvallisuusarviointiin liittyvät tiedonsaantitarpeet.

Tiedonsaantioikeudesta yksityiseltä palvelun tuottajalta

Joutsenon vastaanottokeskus pitää ongelmallisena sitä, että nykyisen vastaanottolain 58 §:n mukaisesta nimenomaisesta tiedonsaanti-oikeussäännöksestä yksityiseltä palvelun tuottajalta on luovuttu esitetyssä säännöskokonaisuudessa kokonaan. Vastaanottokeskus katsoo, että esitys jättää tiedonsaantioikeuden yksityiseltä palvelun tuottajalta tarpeettoman ja ongelmallisen täsmentymättömäksi. Esitetty 12 §:n 1 momentti oikeuttaisi rekisterinpitäjän saamaan tietoa muulta kuin viranomaiselta silloin, kun tämä hoitaa julkista hallintotehtävää. Joutsenon vastaanottokeskus toteaa, että se voi järjestää ihmiskaupan uhrin auttamistoimet joko omana toimintaan tai ostamalla ne yksityiseltä tai julkiselta palvelun tuottajalta (vastaanottolaki 38 b §). Jotta vastaanottokeskuksella olisi tiedonsaantioikeus yksityiseltä palvelun tuottajalta esitetyn 12 §:n 1 momentin perusteella, olisi ilmeisesti katsottava, että yksityinen palvelun tuottaja hoitaa julkista hallintotehtävää, koska auttamistoimien ostaminen uhrille perustuu sopimukseen palvelun tuottajan kanssa ja yksityinen palvelun tuottaja toimii tällöin viranomaisen lukuun. Kun lisäksi on mahdollista, että ostopalvelulle ei ole edes tarvetta sen vuoksi, että jokin yksityiseksi luettava taho tekee uhrin auttamistyötä jonkin muun rahoituksen turvin eikä mitään sopimusta vastaanottokeskuksen ja yksityisen tahon välillä edes synny, on esitettyä sääntelyä pidettävä riittämättömänä. Vastaanottokeskus katsoo, että tiedonsaantioikeudesta yksityiseltä palvelun tuottajalta tulisi jatkossakin säätää nimenomaisesti erikseen.

Ylijohtaja Jaana Vuorio

Ylitarkastaja Katri Lyijynen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 21.01.2019 klo 11:06. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta